

Zakon o strancima i Zakon o upućivanju radnika od 1. siječnja 2021. godine

Legal Newsflash

Prosinac 2020.

ZAKON O STRANCIMA

Novi Zakon o strancima regulira uvjete ulaska, kretanja, boravka i rada stranaca koji su državljani trećih zemalja¹ u Republici Hrvatskoj.

- Ukinut sustav godišnjih kvota – uvodi se test tržišta rada

Sustav godišnjih kvota za izdavanje dozvola za boravak i rad (DBR) državljana trećih zemalja odlazi u povijest.

Od 1. siječnja 2021., prije podnošenja zahtjeva za DBR, poslodavac je najprije dužan obratiti se Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (HZZ) i zatražiti provedbu testa tržišta rada. Test tržišta rada obuhvaća provjeru stanja u evidenciji nezaposlenih osoba i postupak posredovanja u cilju zapošljavanja radnika s nacionalnog tržišta rada ako u evidenciji nezaposlenih osoba ima osoba koje ispunjavaju zahtjeve poslodavca. HZZ je dužan provesti test tržišta rada i o njegovom rezultatu obavijestiti poslodavca najkasnije u roku od 15 dana od dana traženja poslodavca.

Ako je test tržišta rada pokazao da u evidenciji nezaposlenih osoba nema osoba koje ispunjavaju zahtjeve poslodavca za zapošljavanje ili se oni ne mogu ispuniti migracijama nezaposlenih osoba u zemlji, poslodavac može zatražiti izdavanje DBR u roku od 90 dana od dana zaprimanja obavijesti o rezultatu testa tržišta rada.

Poslodavac nakon toga podnosi zahtjev za izdavanje DBR nadležnoj policijskoj postaji. Policijska postaja će zatim po službenoj dužnosti zatražiti izdavanje mišljenja HZZ.

Iako nije propisano u kojem roku HZZ mora izdati svoje mišljenje, propisano je da o zahtjevu za izdavanje DBR policijska postaja odlučuje rješenjem u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva. Iz navedenog proizlazi da bi se HZZ o izdavanju pozitivnog ili negativnog mišljenja svakako trebao očitovati u roku koji policijskoj postaji omogućuje pravovremeno rješavanje zahtjeva.

Zakon također propisuje uvjete koje poslodavac mora ispunjavati kako bi mogao dobiti pozitivno mišljenje HZZ-a (npr. određeni broj zaposlenih državljana EGP-a, nepostojanje dugovanja po osnovi javnih davanja).

Način i postupak provođenja testa tržišta rada te izdavanja mišljenja HZZ-a trebali bi biti regulirani pravilnicima – rok za donošenje provedbenih propisa temeljem Zakona o strancima je do 30.06.2021. godine.

- **Izdavanje DBR za zanimanja za koja nije potreban test tržišta rada**

Upravno vijeće HZZ je do 8. siječnja 2021. dužno donijeti odluku o zanimanjima za koja poslodavac nije dužan zatražiti provedbu testa tržišta rada (npr. deficitarna zanimanja, strateški investicijski projekti).

- **Izdavanje DBR bez tržišta rada i mišljenja HZZ-a**

Test tržišta rada i pozitivno mišljenje HZZ nisu potrebni:

- ako se radi o zapošljavanju sezonskog radnika u poljoprivredi, šumarstvu, ugostiteljstvu i turizmu na području Republike Hrvatske u trajanju do 90 dana tijekom kalendarske godine,
- ako se radi o produljenju DBR za istog poslodavca i istog državljanina treće zemlje,
- u jednom od 30 slučajeva taksativno navedenih u Zakonu. Ovi slučajevi u velikoj mjeri odgovaraju slučajevima u kojima se temeljem starog Zakona o strancima DBR izdavala izvan godišnje kvote (npr. ključno osoblje, samozapošljavanje u vlastitom trgovačkom društvu ili obrtu, EU plava karta, ali i premještaji unutar društva).

- Potvrda o prijavi rada

Smanjen je broj djelatnosti koje se mogu obavljati temeljem potvrde o prijavi rada. Potvrda o prijavi rada može se izdati u trajanju do 30 ili do 90 dana u kalendarskoj godini (ovisno o vrsti posla).

[1] Državljanin treće zemlje je osoba koja nema državljanstvo države članice EU, EGP-a ili Švicarske Konfederacije.

— Privremeni boravak digitalnih nomada

Zakon uvodi novu kategoriju državljana trećih zemalja koji mogu regulirati privremeni boravak – **digitalne nomade**.

Digitalni nomad je državljanin treće zemlje koji je zaposlen ili obavlja poslove putem komunikacijske tehnologije za tvrtku ili vlastitu tvrtku koja nije registrirana u Republici Hrvatskoj i ne obavlja poslove, odnosno ne pruža usluge poslodavcima na području Republike Hrvatske.

Digitalni nomad može u Republici Hrvatskoj regulirati privremeni boravak najduže na godinu dana, nakon čega mora imati prekid od najmanje 6 mjeseci da bi ponovno mogao regulirati privremeni boravak po istoj osnovi.

— Dugotrajna (D) viza

Zakon regulira institut dugotrajne vize (D) koja se izdaje državljaninu treće zemlje kojemu je za ulazak potrebna kratkotrajna viza, a ima odobrenje privremenog boravka odnosno izdanu DBR u Hrvatskoj.

— Pravomoćna neosuđivanost

Državljanin treće zemlje koji po prvi put podnosi zahtjev za odobrenje privremenog boravka mora priložiti dokaz da nije pravomoćno osuđen za kaznena djela iz matične države ili države u kojoj je boravio duže od godine dana neposredno prije dolaska u Hrvatsku. Za određene kategorije državljana trećih zemalja postoji izuzetak od ovog zahtjeva.

ZAKON O UPUĆIVANJU RADNIKA U REPUBLIKU HRVATSKU I PREKOGRANIČNOJ PROVEDBI ODLUKA O NOVČANOJ KAZNI

Zakonom se po prvi put na cjelovit način reguliraju pitanja rada upućenih radnika, uzimajući u obzir tri EU direktive: direktivu 96/71, direktivu 2014/67 te direktivu 2018/957 („Direktive“), s ciljem poboljšavanja položaja upućenih radnika.

Na koga se Zakon primjenjuje, i tko je upućeni radnik?

- Zakon se primjenjuje na strane poslodavce (sa sjedištem u EGP, Švicarskoj i trećim zemljama) koji upućuju svoje radnike na rad u Republiku Hrvatsku na ograničeno razdoblje u okviru privremenog ili povremenog prekograničnog pružanja usluga:
 - a. za svoj račun i pod svojim vodstvom, na temelju ugovora sklopljenog između stranog poslodavca i korisnika usluge u RH kojem je usluga namijenjena
 - b. u svoju podružnicu ili u društvo u vlasništvu iste grupe kojoj pripada i strani poslodavac, ili

- c. ustupa radnika kao agencija za privremeno zapošljavanje korisniku sa sjedištem u RH, pod uvjetom da za vrijeme upućivanja između stranog poslodavca i radnika postoji radni odnos.

Koji uvjeti rada se jamče upućenom radniku?

- Upućenom radniku jamče se sljedeći uvjeti rada, i to na razini propisanoj zakonom i propisima RH te kolektivnih ugovora čija je primjena u Hrvatskoj proširena (pod uvjetom da je za radnika to povoljnije od prava koje se inače primjenjuje na radni odnos), počevši od prvog dana njegovog rada u Hrvatskoj:
 - najduže trajanje radnog vremena i najkraće trajanje odmora,
 - najkraće trajanje plaćenog godišnjeg odmora,
 - naknada za obavljeni rad, uključujući povećanu naknadu za prekovremeni rad,
 - zaštitu zdravlja i sigurnost na radu,
 - zaštitne mjere za rad trudnica, žena koje su nedavno rodile odnosno doje te maloljetnih radnika,
 - uvjete ustupanja preko agencija za privremeno zapošljavanje,
 - jednako postupanje prema ženama i muškarcima i drugu zaštitu od diskriminacije,
 - dodatak ili naknadu za troškove putovanja, hrane i smještaja,
 - kvalitetu smještaja u mjeri na koju ima pravo domaći radnik.
- Ako upućivanje traje duže od 12 mjeseci (odnosno duže od 18 mjeseci ako je odobreno produženje za dodatnih 6 mjeseci), primjenjuju se i svi drugi uvjeti rada koji se prema zakonu, propisu i proširenom kolektivnom ugovoru primjenjuju na domaće radnike (osim onih kojima se reguliraju formalnosti vezane uz sklapanje i prestanak ugovora o radu, zabranu tržišnog natjecanja te sustav dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje).

Administrativne obveze stranog poslodavca

- Prije početka upućivanja, strani poslodavac dužan je Inspektoratu rada podnijeti izjavu o upućivanju. U izjavi o upućivanju mora imenovati osobu u Hrvatskoj koja će čuvati propisane dokumente vezane uz radni odnos upućenog radnika, kao i osobu u Hrvatskoj ovlaštenu za primanje pismena koja će surađivati s nadležnim tijelima te po potrebi primati i slati dokumente, zahtjeve, obavijesti i ostala pismena.
- Pored dokumentacije koja se dosad morala čuvati u Hrvatskoj, za svakog upućenog radnika dodatno će se morati čuvati dokumentacija iz područja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu te potvrda nadležnog tijela o obuhvaćenosti radnika inozemnim sustavom socijalnog osiguranja u razdoblju upućivanja.

- Dokumentacija se mora čuvati u Hrvatskoj dvije godine od završetka upućivanja (ranije: 5 godina od završetka upućivanja).
- Strani poslodavac mora osobi za primanje pismena i osobi koja će čuvati propisanu dokumentaciju izdati pisanu potvrdu o njihovom ovlaštenju.
- Sukladno Zakonu, Izjava o upućivanju ubuduće bi se trebala podnositi korištenjem online aplikacije (umjesto dosadašnjeg slanja na naznačenu email adresu).

Implikacije za hrvatske poslodavce

Hrvatski poslodavac mora voditi računa o tome da ne koristi rad stranog upućenog radnika koji nije zakonito zaposlen u inozemstvu.

Gledano iz perspektive hrvatskog poslodavca koji upućuje svog radnika na rad u drugu državu članicu EU, potrebno je utvrditi na koji su način Direktive implementirane u nacionalno pravo predmetne države članice. Konkretno, hrvatski poslodavac prije upućivanja mora:

- utvrditi zajamčene uvjete rada koji se na konkretnog radnika primjenjuju u određenoj državi, i to na razini zajamčenoj njezinim zakonom, propisima i primjenjivim kolektivnim ugovorima;
- utvrditi administrativne obveze koje za njega nastaju u svezi s upućivanjem, kako bi ih na vrijeme mogao ispuniti.

Paul Suchar

Partner
Tel. +385 1 5390 032
psuchar@kpmg.com

Hrvoje Pajtak

Attorney at Law
Tel. +385 1 5390 062
hpajtak@kpmg.com

Suzana Delija

Attorney at Law
Tel. +385 1 5390 252
sdelija@kpmg.com

KPMG Croatia d.o.o

EUROTOWER,
Ivana Lučića 2A/17
Tel: +385 (0)1 5390 000
Fax: +385 (0)1 5390 111
info@kpmg.hr
home.kpmg/hr

Informacije sadržane u ovom materijalu su opće naravi i nije im namjera adresirati okolnosti bilo kojeg pojedinca ili društva. Iako nastojimo navesti točne i pravodobne informacije, ne možemo jamčiti da su te informacije točne na datum njihovog primitka, niti da će ostati točne u budućnosti. Nitko ne bi trebao djelovati na temelju takvih informacija bez odgovarajućeg stručnog savjeta, nakon temeljitog ispitivanja pojedine situacije.

© 2020 KPMG Croatia d.o.o. je hrvatsko društvo s ograničenom odgovornošću i član mreže nezavisnih društava povezanih s KPMG International Limited, privatnim engleskom društvom ograničenim jamstvom. Sva prava su pridržana.

© 2020 KPMG Legal s.r.o., advokátní kancelář –Podružnica Zagreb je hrvatska podružnica češkog društva s ograničenom odgovornošću i član mreže nezavisnih društava povezanih s KPMG International Limited, privatnim engleskom društvom ograničenim jamstvom. Sva prava su pridržana.

Ime i logotip KPMG zaštitni su znakovi koje koriste neovisne tvrtke članice KPMG Globalne organizacije pod licencom.